

3. uge

Årsager til rastløshed

”Jeres hjerte må ikke forfærdes!” (Joh 14,1a).

Hovedtanke

Der findes mange årsager til menneskers uro, men kun en udvej.

Introduktion

”Der var engang en mand, der blev så nedslået, når han så sin egen skygge, og var så ulykkelig over sine egne skridt, at han bestemte sig for at lægge dem bag sig. Han sagde til sig selv: ’Nu løber jeg simpelthen fra dem.’ Så han rejste sig og løb sin vej. Men hver gang han satte en fod på jorden, havde han jo taget et skridt, og skyggen fulgte automatisk med. Så sagde han til sig selv: ’Jeg må se at løbe noget hurtigere.’ Så han spændte af sted, indtil han faldt død om. Hvis han var løbet ind i skyggen af et træ, ville han være sluppet af med sin egen skygge, og hvis han havde sat sig ned, ville han ikke have taget flere skridt. Men den tanke fik han ikke” (Anselm Grün, *Herzensruhe: Im Einklang mit sich selber sein*, Herder 2007, 165).

Denne gamle fortælling af den kinesiske filosof Dschuang Dse kunne være et billede på mange menneskers liv nu om stunder. De prøver at løbe fra deres egen skygge, deres egne problemer. De kaster sig over arbejdet, lever et overfladisk liv eller tyer til adspredelse, alkohol eller andre stimulanser. Alligevel finder de ingen vej ud af den indre uro. Det ville være til større hjælp for dem, hvis de satte sig ned, undersøgte årsagerne til deres rastløshed og hev den op med rode.

Oversigt

Søndag	Når det handler om værdier	Matt 10,34-39
Mandag	Når det udelukkende handler om mig	Fil 2,5-8
Tirsdag	Når det handler om magt	Luk 22,24-30
Onsdag	Når det handler om troværdighed	Matt 23,1-33
Torsdag	Når det handler om misundelse	1 Mos 4,3-5; Jak 3,16
Fredag	Jesus er (ud)vejen	Joh 14,1-6

Når det handler om værdier

Matt 10,34-39

Hvad kan selv familiemedlemmer blive uenige om?

Hvilke værdikampe oplever jeg i min omgangskreds?

Forståelse

Jesu udsagn er chokerende. Den Freds Fyrste (Es 9,5), der saliggør dem, der stifter fred (Matt 5,9) og prædiker uindskrænket kærlighed til fjender (Matt 5,44), advarer om, at han vil være årsag til interne familiekonflikter. *Jeg er kommet* er i denne sammenhæng en sammenfatning af hele Jesu virke. Hvordan forholder man sig til Jesus og hans budskab? Følger man hans kald, og i så fald hvor langt? Denne beslutning kan medføre dybe revner i selv de tætteste relationer.

Jesus citerer profeten Mika, der skildrer en verden i totalt forfald, hvor man gør livet svært for hinanden: stol ikke på naboerne, tro ikke på jeres venner! (Mika 7,6). Mika ser håbet i den messianske frelse.

Jesus peger også på kriser i familien. Han sætter dem dog ikke i forbindelse med den fordærvede verden, men med indstillingen til sit budskab. Jesus giver ikke disciplene et sværd i hånden. Sværdet hæves af de andre, og disciplene må være indstillet på, at det er dem, det vil gå ud over.

”Efterfølgelse er ikke nødvendigvis en fredelig eller ‘familievenlig’ sag” (SEB 1421). Jesus antyder, at den selvfølge, at man hører sammen på grund af familiemæssige bånd, vil få en ende. Det, der virkelig binder mennesker sammen, er ikke de biologiske bånd. Det er et åndsfællesskab.

Anvendelse

Tre gange benytter Jesus ordet værd, når han taler om menneskers beslutning for eller imod ham. Det er ikke et værd i etisk forstand. Det er brugt om situationer, hvor relationen til Jesus åbenbart ikke er alt værd. Vi er værdifulde for Jesus.

Når det udelukkende handler om mig

Fil 2,3-8

Hvilken indstilling hos Jesus anbefaler Paulus til efterfølgelse?

Hvornår kan man tale om, at det kan være sundt med en vis portion egoisme?

Forståelse

"I vers 4-6 citerer Paulus en urkristen Kristushymne. Den skildrer Guds søns vej fra himmelsk herlighed via jordelivet som menneske til den ultimative fornedrelse på korset (v. 6-8) ... Idet Kristus frivilligt påtog sig det skabte menneskes begrænsning og lydigt bar trældommens åg, som elendighed og død lagde på mennesket, brød han egoismens, syndens og dødens magt (sml. Rom 5,12-19) og blev universets hersker. Det er denne Herre, de kristne har underordnet sig. Det, Gud gjorde gennem ham, gælder for dem. Hans vej skal være basis, kraft og eksempel for deres liv (v. 5), så også de kan se bort fra sig selv og være noget for andre (v. 4)" (SEB 1750f).

Anvendelse

Egoisten, der først og fremmest er optaget af sig selv og sit eget ve og vel, tænker: Hvad rager de andre mig? Men allerede Platon så, at egoisme ikke er nogen sikker vej til lykke. Den, der kun tænker på sig selv og lever på andres bekostning, har ikke store chancer for at blive tilfreds. Uselvisk handlen derimod medfører et bedre velbefindende.

Det er rigtigt, at det i trosspørgsmål i første omgang drejer sig om mig selv og mit personlige forhold til Jesus. Men i min efterfølgelse udvides og forandres min prioritering til også at gælde menighed og familie, og jeg får også ansvar og opgaver i forhold til andre. Himmerigets grundværdier, som Jesus prædikede og var et forbillede på, byggede på uselviskhed, ydmyghed og kærlighed.

Når det handler om magt

Luk 22,24-30

Hvad ledte disciplene bort fra det væsentlige?

Hvor konfronteres jeg med spørgsmålet om magt?

Forståelse

Lukas beskriver skånselsløst disciplenes tanker og den stemning, der hersker under nadvermåltidet. I det øjeblik, hvor døden truer, forrådes Jesus af en af sine venner. De andre, der befinder sig i inderkredsen, skændes ihærdigt om, hvem der skal regnes for den største. De kan stadig smage vinen på deres læber: "Det er mit blod, der udgydes for jer." Jesu ord klinger stadig i deres ører: "Jeg har længtes meget efter at spise dette påskemåltid med jer, før jeg skal lide." Men som en voldsom anklage mod det menneskelige hjerte kredser deres tanker om magt og indflydelse i det rige, som Jesus vil give dem (v. 29). Umisforståeligt påpeger Jesus, at der i dette rige gælder en anden målestok. Den, der vil være stor i Guds rige, skal gøre sig til tjener for andre. Jesus ønsker tjenende disciple, nogle, der ikke bruger magt til at herske over andre, men som er villige til med ydmyghed at tjene næsten.

Anvendelse

Vi taler nu om stunder ikke tit (åbent) om, hvem der er den største i menigheden, i familien eller på arbejdspladsen. Men hvem kunne ikke godt tænke sig mere anerkendelse og indflydelse? Selv om meget omkring os drejer sig om magt, siger Jesus dog: "Sådan skal I ikke være!" Det er et stort krav, for viljen til uselvvisk at tjene næsten er ikke noget, vi er født med. Sand ydmyghed finder vi kun gennem ham, der med sin kærlighed ydmygt gjorde sig selv mindre for at tjene os.

Refleksion

Hvor får jeg anerkendelse? Hvordan viser jeg, at jeg sætter pris på andre?

Når det handler om troværdighed

Matt 23,1-33

Hvad er årsagen til den kompromisløse skarphed hos Jesus?

Hvordan kan jeg undgå at bilde mig selv og andre noget ind?

Forståelse

Ved hjælp af syv veråb satte Jesus de skriftkloge og farisæerne på plads, som udgjorde den centrale del af jødernes religiøse ledelse. I det 1. århundrede efter Kristi fødsel stod *farisæerne* for "konservative" religiøse værdier. De interesserede sig for loven og lagde vægt på rituel renhed. De *skriftkloge* var uddannede og udnævnt til lovkyndige. Jesus beskylder disse jødiske teologer for hyklery. Mens han tilbyder ægteskabsbrydere, toldere, prostituerede og endda mordere tilgivelse, viser han kun lidt medlidenhed med de religiøse hyklere, som

- ikke selv gør, hvad de lærer andre
- gør det vanskeligt eller endda umuligt for andre at få adgang til Gud
- forventer at blive beundret for deres religiøse iver
- kræver ære og anerkendelse, der udelukkende tilkommer Gud
- gør krav på en autoritet, der står uimodsagt
- forsømmer det væsentlige: ret, barmhjertighed og troskab
- lægger mere vægt på ydre handlinger end på indre værdier

Anvendelse

Hyklery – en rod til rastløshed? Hvordan skal det forstås?

Refleksion

Hvor skimtes selv i disse voldsomme bebrejdelser Jesu kærlighed, der også gælder hyklere (sml. v. 37)?

Når det handler om misundelse

1 Mos 4,1-5

Hvilke grunde kunne der være for Kains vrede mod sin bror?

Jak 3,16

Hvad er betingelserne for at blive antaget af Gud?

Forståelse

Eva føder sin første søn, Kain. Navnet minder om det semitiske ord for "vinde, skabe, forme". *Jeg har skabt en mand* – tror Eva, at hun har født den lovede frelser, der skal føre dem tilbage til Edens have?

Den næste søns fødsel er ikke lige så bemærkelsesværdig. Hans navn lyder som noget ubetydeligt og forgængeligt. Abel betyder vindpust, intethed. Navnet emmer af resignation og skuffede forventninger og minder om livets skrøbelighed og forgængelighed.

En dag bringer begge brødre Herren en offergave af deres arbejde (agerbrug og kvægavl). Det fremgår ikke, om det er skyldofre. Af ukendte årsager ser Gud med velvilje på Abel og hans offer, mens han afviser Kains offer.

Kain, den førstefødte og forældrenes store håb, synes, det er tydeligt, at Gud foretrækker hans yngre bror. Han er rasende. Kain er misundelig på broderen på grund af, at han får Guds opmærksomhed. Derfor mister han fuldstændigt besindelsen.

Anvendelse

Vi kan også blive såret og reagere med vrede og harme – på trods af vores fromhed. Det er menneskeligt. Men det er op til os selv at vælge, hvordan vi vil tackle det. Vi kan vælge at beskæftige os med de mørke tanker og lade vores fantasi udmønte sig i handling. Vi kan også vælge at bede Gud om at dæmpe vores følelser og vise os en bedre vej (sml. Sl 139,19-24).

Jesus er (ud)vejen

Joh 14,1-6

I hvilken sammenhæng kommer Jesus med dette udsagn?

Hvad kunne være nøglen til at finde virkelig hvile?

Uafhængigt af årsagerne til vores uro, så hjælper Jesus os med at overvinde den. Han kender fredens vej og leder os i den rigtige retning. Han giver ny energi til dem, der er såret på deres sjæl, dem, der er blevet trætte, de udmattede, syge og modløse. Jesus formår at give den urolige sjæl ny livskvalitet, selv om den presses og trues fra alle sider.

"Jeres hjerte må ikke forfærdes!" Jesus forbereder en "plads", hvor smerte, uro og lidelse er fjernet for altid: det dybe og evige fællesskab med Gud. Det er håbet, som han tilbyder. Det er målet, hvor hans efterfølgere igen forenes med ham. Det er ham alene, der er vejen til de fremtidige goder, som de allerede her og nu får lov til at få en forsmag på.

Resumé

"Vort hjerte er uroligt, indtil det finder hvile i dig, o Herre" (Augustin).

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

1 Hvad er efter jeres mening de hyppigste årsager til stress i vores tid?

Hvilke faktorer har indflydelse på og forstærker indre uro?

3 Matt 10,34-39

Hvordan virker disse udsagn fra Jesus på jer?

I hvilke hverdagsituationer oplever I det, som Jesus taler om her?

Hvilken indflydelse har disse erfaringer på jer?

4 Fil 2,3-8

Egoisme er et sværd, der ødelægger enhver kærlighed og ethvert venskab.

Hvordan kan man opleve egoisme i menigheden?

Hvordan kan man komme en sådan holdning til livs?

Hvordan kan man hjælpe og hjælpes i denne proces?

5 Luk 22,24-30

Lukas skildrer disciplenes strid om positioner umiddelbart efter nadvermåltidet. Hvad vil han dermed gøre opmærksom på?

I hvor høj grad spiller spørgsmål om magt en rolle i vores menighed? Hvordan tackler vi det?

"Frygt ikke!"

Fortæl om jeres erfaringer med at have fundet ro i ophidsede situationer.